

17. 11. 2023 eš

Právovárečné domy v Novém Jičíně (11.)

Otevíráme další kapitolu vyprávění o osudech novojičínských domů, jejichž historie voní po chmelovém moku.

Se šlechtickým puncem

Nejstarší písemná zmínka o právovárečném domě č. 21 v sousedství Staré pošty pochází z roku 1598, kdy byl jeho majitelem Urban Bayer. O rok později objekt prodal za 1 700 zlatých. V polovině 17. století se dům stal majetkem rodiny Heck. Kožešník Christof Heck je zmiňován ve starých knihách k roku 1683. Novojičínský měšťan a soukeník August Ferdinand Söllner zakoupil tento dům v roce 1710.

Mezi vlastníky patřila také rodina Vetterl von Wildebrunn – starý patricijský rod původem z Chebu, jemuž byl erbovní list udělen roku 1627. A právě Andreas Vetterl von Wildernbrunn zakoupil tento právovárečný dům v roce 1846. Po jeho smrti následující rok objekt zdědili jeho dva synové Johann a Karl. Na sklonku 19. století se novým majitelem stává rodina Höhlmann, uváděná ještě na sklonku 30. let 20. století.

Dům U Šatlavy

Sousední právovárečný dům č. 22 je již roku 1599 spojován s tehdejší majitelem Vítem Nitschmannem. Dalšího čtvrt století zde žila soukenická rodina Melzlů. Jan Melzel byl v letech 1613, 1616 a 1621 až 1623 novojičínským purkmistrem. Za jeho prvního purkmistrovství byla dostavěna Farská bašta. Melzel patřil také k předním novojičickým podporovatelům stavovského povstání. Po jeho potlačení byl označen za hlavního rebelanta, obžalován a zřejmě odešel do exilu.

Roku 1629 dům odkoupil řezník Peter Pischkittel. Počátkem 18. století se objekt stal majetkem rodiny Musiolů, které roku 1804 nahradila rodina Rössnerů. Starší záznamy tvrdí, že se v zadní partii domu nacházela městská šatlava, která ve 20. století dala ulici její jméno.

V jádru se jedná o renesanční dům z poslední třetiny 16. století s klasicistně upraveným průčelím. K barokně klasicistním úpravám došlo v první polovině a koncem 70. let 18. století. Dílčí zásahy proběhly také roku 1929 a v poslední třetině 20. století. Nad ulicí jsou vyklenuty tři cihelné prampouchy. Portál směrem na dvorek z této ulice má překlad datovaný letopočtem 1779. V interiérech se dochovala část hodnotných architektonických článků a doplňků interiéru, například gotizující pravouhlý portálek v polopatře a barokní kuželkové zábradlí.

Městská šatlava byla velmi důležitým místem. Byli zde zavíráni zločinci, kteří se provinili těžkými zločiny. Během staletí se šatlava několikrát stěhovala. Zprvu byla součástí panského sídla na zámku, později byla situována v radniční budově. Jeden z klíčů do šatlavy měl vždy u sebe purkmistr. Zločinci byli k popravám svázeni i z dalekého okolí a v městské šatlavě si před popravou poseděl i známý domorocký zbojník Jura Gajdůšek. Jeho poprava se uskutečnila v roce 1719 přímo na náměstí. V polovině 19. století nahradila šatlavu věznice krajského soudu, umístěná v severozápadním cípu historického jádra města. Její pozůstatky jsou dosud patrné při velkém parkovišti u přístavby Hotelu Praha.

Radek Polách